

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia de Cultura 9(2) 2017

ISSN 2083-7275

DOI 10.24917/20837275.9.2.15

SPRAWOZDANIA

Jakub Kosek

Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Proza dwudziestolecia międzywojennego z dzisiejszej perspektywy*, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie 2–3.03.2017

W dniach 2–3 marca 2017 roku w gmachu Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie odbyła się, zorganizowana przez Katedrę Mediów i Badań Kulturowych Instytutu Filologii Polskiej UP oraz krakowski Ośrodek Badań nad Mediami, Ogólnopolska Konferencja Naukowa *Proza dwudziestolecia międzywojennego z dzisiejszej perspektywy*. Wydarzenie zorganizowano z okazji jubileuszu 80-lecia urodzin profesora Bolesława Faroni oraz 80-lecia śmierci polskiego prozaika Zbigniewa Uniłowskiego, którego twórczością profesor Faron się zajmował.

Pierwszy dzień obrad otworzyła organizatorka przedsięwzięcia prof. dr hab. Agnieszka Ogonowska, która na wstępie wyraziła pod adresem Jubilata wiele życzliwych słów, a także przybliżyła ideę wyjątkowej, jubileuszowej konferencji. Następnie głos zabrał wiceprezydent Krakowa ds. Polityki Społecznej, Kultury i Promocji Miasta Andrzej Kulig, który wręczył prof. Faronowi bukiet kwiatów i list gratulacyjny od prezydenta Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego. Uroczystego otwarcia Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej dokonał rektor Uniwersytetu Pedagogicznego prof. Kazimierz Karolczak, który również złożył Jubilatowi serdeczne życzenia. W pełnym sympatii i szacunku tonie wypowiedzieli się także: prorektor ds. kształcenia prof. Bogusław Skowronek oraz dziekan Wydziału Filologicznego UP, prof. Piotr Borek, który na cześć prof. Bolesława Faroni wygłosił stylizowaną na staropolszczyznę, przepelnioną życzliwością i humorem laudację.

Następnie prof. Agnieszka Ogonowska zaprezentowała zebrany pamiątkową księgę poświęconą prof. Faronowi, w której znalazły się rozmaite teksty: artykuły naukowe przygotowane na tę okazję, zarówno przez zasłużonych profesorów, jak i doktorów oraz młodych adeptów nauki, a także eseje i wiersze¹. Po uroczystym wręczeniu jubileuszowej księgi oraz kwiatów głos zabrał, nagrodzony przez zebraną publiczność owacjami na stojąco oraz głośnymi brawami, szanowny Jubilat, który z sympatią i skromnością podziękował wszystkim przybyłym gościom.

Pierwszą sesję plenarną konferencji otworzyła prof. dr hab. Maria Jolanta Olszewska reprezentująca Uniwersytet Warszawski. Badaczka przybliżyła zebra-

¹ *Pejzaże humanistyczne. Księga jubileuszowa Profesorowi Bolesławowi Faronowi poświęcona*, pod red. A. Ogonowskiej, Wydawnictwo Impuls, Kraków 2017.

nym sylwetkę pisarki i publicystki międzywojnia Herminii Naglerowej, a także dokonała omówienia powieści *Krauzowie i inni*, lokując ją w istotnych kontekstach historyczno-kulturowych. Kolejny referat koncentrował się na zagadnieniach związanych z reportażem dwudziestolecia międzywojennego. Analizę relacji z afrykańskich podróży Antoniego Ferdynanda Ossendowskiego zaprezentowała mgr Aleksandra Drozd z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Następnie, już w roli prelegenta, głos zabrał prof. Bolesław Faron, który zdecydował się przybliżyć słuchaczom zebranych w Auli im. Wincentego Danka, postać prozaika Zbigniewa Uniłowskiego, patrona konferencji. Jubilat, omawiając wybrane aspekty z życia i twórczości autora *Wspólnego pokoju*, niejednokrotnie przywoływał osobiste wspomnienia związane, m.in. z własną pracą dydaktyczną i naukową.

Do podjętej już wcześniej problematyki dotyczącej reportażu powróciła w kolejnym referacie mgr Joanna Popławska, reprezentująca Uniwersytet Szczeciński. Po ostatnim w tym panelu wystąpieniu odbyła się dyskusja, podczas której rozmawiano nad zastosowaniem nowych metodologii w badaniach nad twórczością reporterską międzywojnia. Prof. Faron podkreślił przede wszystkim wartość krytyki postkolonialnej w kontekście analizy wspomnianego przedmiotu badawczego.

Kolejną po przerwie sekcję konferencyjną otworzyła prof. dr hab. Agnieszka Ogonowska, która w zaprezentowanym referacie skoncentrowała się na analizie wybranych fragmentów *Dzienników* Zofii Nałkowskiej, korzystając z narzędzi psychologicznych w badaniu narracji autobiograficznych. Twórczość innej, ważnej pisarki dwudziestolecia, Anieli Gruszeckiej, z dzisiejszej perspektywy omówiła mgr Marzena Boniecka reprezentująca Uniwersytet Śląski. Z kolei dr Michał Ceglarek z Uniwersytetu Jagiellońskiego scharakteryzował postać Stanisława Rembeka jako samotnika, batalistę i outsidera. Ostatnim prelegentem w tym panelu był prof. UP dr hab. Jacek Rozmus, który dokonał analizy polskiego eposu wojennego na przykładzie powieści *Łuk* z 1919 roku Juliusza Kadena-Bandrowskiego. W czasie dyskusji prof. Bolesław Faron odniósł się do zaprezentowanych w sekcji referatów, doceniając fakt podjęcia przez badaczy problematyki koncentrującej się na „białych plamach” dwudziestolecia międzywojennego.

Kolejny po przerwie panel otworzyła reprezentująca Akademię im. Jana Długosza w Częstochowie dr Elżbieta Wróbel, która w swoim referacie skoncentrowała się na przybliżeniu sylwetki krytyka literackiego Emila Breitera. Z kolei dr Jakub Knap z Uniwersytetu Pedagogicznego poruszył zagadnienia związane z teorią literatury metafantastycznej w prozie Stefana Grabińskiego. Dr Paweł Graf reprezentujący Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu omówił kontekst futurystyczny w prozie dwudziestolecia międzywojennego. Następnie głos zabrała dr Magdalena Stoch z Uniwersytetu Pedagogicznego, która wychodząc od omówienia dotychczasowych analiz powieści *Cudzoziemka*, m.in. semiotyczno-strukturalnych, psychoanalitycznych czy komparatystycznych, zaproponowała sposób lektury tekstu Marii Kuncewiczowej z perspektywy teorii postkolonialnej. W dyskusji po części referatowej wspomniano, m.in. działalność Emila Breitera i przebieg jego znajomości z Kadenem-Bandrowskim.

Ostatni panel pierwszego dnia konferencji otworzyła dr Katarzyna Pławecka. Badaczka reprezentująca Uniwersytet Pedagogiczny przybliżyła dorobek Władysła-

wa Dunarowskiego, koncentrując się na motywie człowieka i miejsca (Limanow-szczyzny) w twórczości pisarza. Z kolei dr Marcin Chruściel z V Liceum Ogólnokształcącego im. A. Witkowskiego w Krakowie poruszył zagadnienia kariery i spuścizny kategorii dwudziestolecia międzywojennego we współczesnym dyskursie literaturoznawczym oraz historycznoliterackim. Ostatni referat tego dnia przedstawił magistrant reprezentujący Uniwersytet Śląski Gawęł Janik, który swoje wystąpienie poświęcił przedwojennej twórczości Adolfa Rudnickiego w perspektywie współczesnych badań nad męskością. Podczas dyskusji prelegenci mieli okazję, m.in. do polemiki nad cezurami i ich zasadnością w historii literatury polskiej. Wszyscy referenci zostali także zaproszeni na uroczystą wieczorną kolację wydaną przez Prezydenta Miasta prof. Jacka Majchrowskiego w krakowskim magistracie.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się od wystąpienia prof. Uniwersytetu Rzeszowskiego Adriana Uljasza, który dokonał analizy filmu *Zakłęte rewiry* w reżyserii Janusza Majewskiego zrealizowanego na podstawie powieści Henryka Worcella. Następnie głos zabrał prof. Uniwersytetu Gdańskiego Marcin Całbecki, który zaprezentował interpretację opowiadania *Ptaki* pochodzącego z tomu *Sklepy cynamonowe* Brunona Schulza w perspektywie odczytań patriarchalnych. Kolejny referat reprezentującej Uniwersytet Warszawski mgr Magdaleny Baraniak dotyczył motywu artysty w *Pożegnaniu jesieni* oraz pismach publicystycznych Stanisława Ignacego Witkiewicza. Wystąpienie mgr Moniki Szyszki z Uniwersytetu Łódzkiego oscylowało zaś wokół kategorii humoru w twórczości autora *Sanatorium pod Klepsydrą*. Z kolei mgr Sara Kurowska (UŁ) skoncentrowała się na filozofii przypadku w dziełach Witkacego. Następnie głos zabrał mgr Wiesław Setlak reprezentujący Uniwersytet Rzeszowski, który omówił powieść *Zazdrość i medycyna* Michała Choromańskiego w kontekście psychoanalizy. Kolejne dwa referaty również dotyczyły twórczości tegoż pisarza – mgr Adrianna Alksnin z Uniwersytetu Jagiellońskiego zwróciła szczególną uwagę na motywy choroby i szpitali w prozie twórcy międzywojnia, zaś reprezentująca Uniwersytet Łódzki, mgr Anna Skurska scharakteryzowała postać Rebeki Widmarowej w kontekście innych bohaterów *Zazdrości i medycyny*, akcentując zwłaszcza kategorię ciała i cielesności. W trakcie dyskusji panelowej powrócono do kwestii związanych z adaptacjami filmowymi twórczości Worcella, a także polemizowano nad możliwymi interpretacjami wielopoziomowej prozy Brunona Schulza.

Ostatni panel konferencji otworzyła reprezentująca Uniwersytet Rzeszowski dr Ewelina Radion, która w referacie skoncentrowała się na obecności muzyki Karola Szymanowskiego w prozie Jana Lechonia i Jarosława Iwaszkiewicza, analizując zagadnienie w kontekście, m.in. studiów nad dźwiękiem. Z kolei dr hab. Aleksandra Chomiuk z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie podjęła problematykę oscylującą wokół międzywojennego dyskursu krajoznawczego, akcentując aspekty hegemonialne i relacje zachodzące pomiędzy geografiami a polityką. Następnie głos zabrała reprezentantka Uniwersytetu Pedagogicznego mgr Patrycja Pierzynka, która dokonała analizy porównawczej powieści *Dziewczęta z Nowolipek* Poli Gojawiczyńskiej oraz tekstu *Dziewczyny z Portofino* autorstwa Grażyny Plebanek, zwracając szczególną uwagę na motywy: okna, głosu i (wolności) wyboru. Ostatnią prelegentką, zamykającą dwudniowe obrady, była dr Joanna

Warońska reprezentująca Akademię im. Jana Długosza w Częstochowie, która omówiła zagadnienie świadomości teatralnej Antoniego Słonimskiego w perspektywie debiutu prozatorskiego współtwórcy grupy poetyckiej Skamander.

W ostatniej dyskusji panelowej głos zabrał znawca literatury polskiej XX wieku prof. dr hab. Wojciech Ligęza, który zwrócił uwagę, m.in. na motywy muzyczne w twórczości Jana Lechonia oraz Jarosława Iwaszkiewicza, a także na relacje pomiędzy literaturą a kompozycją muzyczną. Wiele uwag dotyczyło również działalności wybitnego kompozytora Karola Szymanowskiego.

Dwudniowe obrady podsumowała prof. Agnieszka Ogonowska, która podziękowała współorganizatorom oraz przybyłym uczestnikom i zamknęła tę wyjątkową, jubileuszową ogólnopolską konferencję naukową. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął Prezydent Miasta Krakowa prof. Jacek Majchrowski, zaś patronat medialny Telewizja Kraków.